

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української філології
Кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульжука

*До 75-річчя
доктора філологічних наук,
професора К. Ф. Шульжука*

ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

**Збірник наукових праць
учасників V Міжнародних наукових читань
«Лінгвістичні студії молодих дослідників»,
присвячених пам'яті професора К. Ф. Шульжука
(Рівне, 21 травня 2015 р.)**

Випуск 6

Рівне – 2015

УДК: 81.161.2
ББК: 81.2 Укр.
Л 59

*Затверджено до друку вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 8 від 27 березня 2015 року)*

Рецензенти:

Мойсієнко В. М., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови (Житомирський державний університет імені Івана Франка);

Лещенко Г. П., кандидат педагогічних наук, професор кафедри української мови та методик викладання (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука).

Редакційна колегія:

Вокальчук Г. М., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету – головний редактор;

Гаврилюк Н. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету – заступник головного редактора;

Щербачук Н. П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету – заступник головного редактора;

Архангельська А. М., доктор філологічних наук, професор кафедри славістики Університету імені Ф. Палацького в Оломоуці (Чеська Республіка);

Тищенко О. В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри порівняльного і загального мовознавства Рівненського державного гуманітарного університету;

Хом'як І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»;

Богдан С. К., кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії та культури української мови Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Кірілкова Н. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету;

Кузьмич О. О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету;

Мединська Н. М., кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови та методик викладання Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука;

Степанова О. І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету;

Шкарбан Т. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету;

Шульжук Н. В., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Адах Н. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету;

Ричагівська Ю. Є., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету;

Максимчук В. В., кандидат філологічних наук, викладач кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»;

Семенюк О. В., аспірантка кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету;

Ліпкевич О. Б., аспірантка кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету.

Л 59

Лінгвістичні студії молодих дослідників: Збірник наукових праць учасників V Міжнародних наукових читань «Лінгвістичні студії молодих дослідників», присвячених пам'яті професора К. Ф. Шульжука (Рівне, 21 травня 2015 р.). – Рівне : РДГУ. – Вип. 6. – 2015. – 130 с.

До збірника увійшли статті студентів і магістрантів, аспірантів, кандидатів і докторів філологічних наук – учасників V Міжнародних наукових читань «Лінгвістичні студії молодих дослідників», присвячених пам'яті професора К. Ф. Шульжука (Рівне, Рівненський державний гуманітарний університет; 21 травня 2015 р.). У працях розглянуто актуальні питання сучасної української мови, історії української мови, лінгво- й ідіостилюстики, неології, культури мови.

Для викладачів, аспірантів, студентів-філологів.

Адреса редколегії: кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету, вул. Остафова, 31, м. Рівне, 33000.

ISBN 978-966-2254-33-4

© Автори статей, 2015

УДК 811.161.2'367.625:821.161.2

Марчук Наталія*(Науковий керівник – Шкарбан Т. М., кандидат філологічних наук, доцент)***ВАЛЕНТНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЄСЛІВ
(НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ УЛАСА САМЧУКА)**

У статті здійснено валентну характеристику дієслів на матеріалі творів Уласа Самчука. Досліджено вплив семантичної специфіки дієслова на його валентну маркованість.

Ключові слова: валентність, дієслівні предикати, суб'єктна синтаксема, об'єктна синтаксема, валентна характеристика.

In the article valency description of verbs is carried out on material of works of Ulasa Samchuka. The impact of the specific semantic verb in its valence is investigated.

Key words: valency, verbal predicates, subject syntaksema, objective syntaksema, valency description.

Категорію валентності серед дієслівних категорій виокремлено порівняно недавно. Якщо раніше валентність у граматиці кваліфікували як щось нове, нетрадиційне, яке, без сумніву, суттєво вплинуло на поглиблення теорії багатьох лінгвістичних категорій, понять, визначень, то зараз уже можна говорити про повноцінне утвердження теорії валентного підходу до вивчення мовних реальностей в україністиці (І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, Н. Л. Іваницька, Т. М. Масицька).

Під валентністю граматисти розуміють семантичну здатність дієслівних лексем поєднуватися з певною кількістю іменникових компонентів. Дослідники відзначають, що категорія семантико-синтаксичної валентності є власне дієслівною категорією, із якою пов'язані типові морфолого-синтаксичні ознаки вербальних лексем. З іншого боку, характеризуючи валентність, А. П. Загнітко вважає її граматичною категорією, що не може бути реалізована кореляціями форм одного слова й завжди репрезентована формами різних лексем, тобто є некорелятивною [2, с. 58]. Учений також кваліфікує валентність як семантико-синтаксичну категорію, що пов'язана з позамовними явищами. Семантизація валентності дає змогу краще дослідити механізм її реалізації на синтаксичному рівні, що уможливило дослідження синтаксичних явищ у єдності форми та змісту.

Оскільки функціонування слів у мовленні відбувається не ізольовано, а зазвичай у певному контекстному оточенні відповідно до тих норм, які існують у мові, то значення конкретно вжитого слова завжди залежить від його семантико-граматичної позиції. Отже, семантико-синтаксична валентність дієслова-предиката означає здатність його сполучатися з іншими лексемами, мати певну кількість відкритих позицій, які можуть або повинні заповнюватися одиницями відповідної значеннєвої природи.

Метою нашого дослідження є здійснити валентну характеристику дієслівних предикатів та визначити умови їх функціонування на матеріалі трилогії «Волинь» Уласа Самчука.

В українській мові здійснено диференціацію дієслів за їхніми валентними можливостями на одно – шестивалентні (І. Р. Вихованець), окремими дослідниками (А. П. Загнітком) виділено й семивалентні дієслова.

Одновалентними є дієслова із семантикою стану, що передають фізичний, фізіологічний та психічний стан людини або інших істот. До цієї групи також належать дієслова з процесуальною семантикою, що виражають зміну станів чи деяких ознак предмета, характеризують динамічні явища в рослинному світі, вказують на кількісні та якісні зміни, що стосуються людини, інших істот або неживих предметів, явищ природи: *спати, лихоманити, морозити, зеленіти, жовкнутти, важчати, лежати, сміятися* й под. Вони потребують тільки одного іменника, який означає носія відповідного стану або суб'єкта процесу: «*Весь час, коли мати сидить у «своїх» – у діда або у дядьків, Володько бавиться...*» [4, с. 39]; «*Ось вже перестали доці*» [5, с. 108]; «*Земля змерзла, дерева стоять спокійно*» [5, с. 108]; «*Пісня скінчилась*» [5, с. 91]; «*Уста сміялись, очі сміялись, сміялась ціла у шовковій, бронзової барви хустині*» [5, с. 91].

У романі найпоширенішою є сполучуваність дієслів із двома залежними іменниками. Так, зокрема, дієслова з семантикою активної діяльності, спрямованої на об'єкт, прогнозують позицію суб'єкта, який здійснює дію, та позицію об'єкта, що зазнає активного впливу дії. Суб'єктна синтаксема при дієсловах цього типу позначає того, хто виконує активну дію на користь або на шкоду об'єкта, і виражена іменниками на позначення осіб. Об'єктна синтаксема позначає істоту

або предмет, на який поширена або орієнтована дія, чи предмет, із яким пов'язані процес чи стан. Наприклад: «Сергій **засвітив** лампу й одразу подався до печі» [5, с. 102]; «Нарешті Ганка **прорвалася** до дівчат» [5, с. 91]; «Володько **закриває** очі, **знаходить** теплу, шорстку матірну руку, **тісно затискає** її у своїх рученятах і **завмирає**» [4, с. 42].

До двовалентних також належать дієслова мовленнєвої діяльності, один із залежних іменників яких означає виконавця дії, а інший – об'єкт, на який спрямована дія, або адресата дії. У значенні об'єкта при двовалентних дієслівних предикатах виступають іменники (займенники) різної семантики (назви осіб, назви неістот чи абстрактні поняття). Наприклад: «Народ **гуторить** про віче» [5, с. 72]; «Далі **говорив** промовець про вибори...» [5, с. 73]; «Володько **ще промовив** кілька слів» [5, с. 212]; «Володько **питає** її, вона **питає** його і обоє **знають**, що їм не знайти відповіді» [5, с. 195].

Досить значною за обсягом і неоднорідною за своєю семантикою є група двовалентних дієслівних лексем, що репрезентують ставлення суб'єкта до об'єкта. Вони виражають різні види психічного, морально-етичного та іншого ставлення з позитивною або негативною семантикою, спрямування чи втрату інтересу до об'єкта з припиненням контакту, вихваляння, нахваляння з певної причини, прославлення об'єкта. Наприклад: «Йон **сердився** на Володька, але намагався цього не показати» [5, с. 239]; «**Любить** Володько саму вечірню відправу» [4, с. 39]; «До того батько **итовхнув** мати, і водну мить вона лежала коло дверей...» [4, с. 62]; «Володько **сторонився** незнайомого парубка» [5, с. 208]; «Володько **шанував** цього священика віддавна» [5, с. 16].

Специфіку двовалентних дієслів-предикатів емоційно-психічного стану становить їхня сполучуваність із суб'єктною синтаксею як компонентом, що виражає значення неактивності, пасивного носія стану. Це такі слова, як *веселитися, радіти, боятися, журитися, тужити* та інші. Семантична структура таких дієслів передбачає перебування особи впродовж певного часу в стані емоційного переживання. Наприклад: «Він **зрадів** Володькові, **запросив** до своєї невеликої, зі старими меблями кімнати...» [5, с. 198]; «Володько **боявся** цього, **корчився**, **вкривався** з головою і **затикав** пальцями вуха» [4, с. 59]; «Почав Сергій **журитися** світом, що так ось жити не годиться» [5, с. 115].

Двовалентні предикати можуть набувати статусу одновалентних, якщо акцентовано увагу на самій дії або стані, або тривалентних, якщо вербалізовано необов'язковий компонент, що займає периферійну позицію. Деякі двовалентні дієслова завдяки переносному вживанню можуть змінювати свою сполучуваність.

Трьома залежними іменниками керують здебільшого такі дієслова конкретної фізичної дії, як *молотити, бити, рубати, мазати, будувати* й под. У їхньому валентному оточенні, крім іменників на позначення виконавця та об'єкта дії, виділяють залежний іменник зі значенням місця або часу дії: «**Ще перед** війною **почали тут рубати** ліс, **наставили** гелеток, **стосів**, **кіз і так залишили**» [4, с. 478]; «**Краще він збудує** хату на головному своєму «участку» [4, с. 211]; «**Матвій викопав** в долині колодязя і **буде вода**» [4, с. 211].

І. Р. Вихованець окремо виділяє тривалентні дієслова із семантикою «давання», які потребують правобічного сполучення з об'єктним та адресатним іменниковими компонентами [1, с. 271]. У романі «Волинь» вони представлені словами *дарувати, подарувати, давати, дати, вручити* й т. ін.: «Сама цариця **довідалась** про чини хороброго і **забажала обдарувати** подарунками козака» [4, с. 289]; «Вам **дадуть** цілу півтисячу на чотири проценти» [4, с. 17]; «**Кажуть**, нібито «німецький цар **хоче воювати** на руського, бо руський цар не **хоче дати** німецькому хліба» [4, с. 17].

У досліджуваному матеріалі функціонують тривалентні дієслова із семантикою руху, який відбувається з конкретною метою. Наприклад: «Наталка **побігла** з мискою до льоху» [5, с. 69].

Чотиривалентними є префіксальні та безпрефіксні дієслова із семантикою руху, правобічні валентні позиції яких заповнюють іменникові локативні компоненти, що зазвичай визначають вихідний і кінцевий пункти та шлях руху. Серед них – такі лексеми, як *бігти, вибігти, іти, зайти, вийти*: «Володько **перевозив** цеглу на хату **саньми**» [5, с. 109]; «Сергій **ішов** стежкою по грязюці **перед** Володьком, але **темнота** майже **ховала** його **з-перед** очей» [5, с. 102]; «Обидва **повернули** й **через** **города пішли** в село до Євдошки» [5, с. 89].

Із чотирма залежними іменниками також поєднуються дієслова конкретної фізичної дії з префіксом *від-*, що вказує на відокремлення, від'єднання частини від цілого: *відрізати, відбити, відламати, відрубати*: «Але не **встиг** він **відламати** від дерева **пару** **галузок** на землю, як у **куцах** **щось шумно зашерехтіло**» [4, с. 211]; «Він **мусить відкрити** той **клаптик** свого поля **Василеві**» [5, с. 176].

П'ять залежних іменників мають такі дієслова з семантикою переміщення, як *принести*, *винести*, *віднести*, *перенести*, *котити*, *сунути* та інші. Ці іменники виконують функції суб'єкта та об'єкта дії, адресата дії, вихідного та кінцевого пунктів руху. Наприклад: «*На миснику для тебе папірець Григоркова дівчина **принесла** перед обідом*» [5, с. 266]; «*А після хлопці **мусіли** капуста з льоху **принести** до хати у кадобі*» [4, с. 119].

Шести- та семивалентними можуть бути лише деякі дієслова зі значенням руху та переміщення. У сучасній українській мові вони визначають, на думку І. Р. Вихованця, валентну межу дієслівної сполучуваності з непередикатними іменниками, яка сягає шести обов'язкових семантичних позицій, а сьому вважають факультативною. До них належать непохідні дієслова *везти*, *возити*, *нести*, *носити* та утворені від них префіксальні деривати (*відвезти*, *завезти*, *перевезти*, *принести*, *приносити* й под.). У їхньому шестикомпонентному наборі іменників п'ять є спільними з тими, що входять до потенціалу п'ятивалентних дієслів. Шосту валентну позицію заповнює іменник із семантикою засобу переміщення. Сьомою, або факультативною, позицією для цих дієслів є іменник, що визначає шлях руху дії [1, с. 272].

У романі У. Самчука нами не було зафіксовано шести- та семивалентних дієслів, але ми змодельовали конструкції для ілюстрації цих позицій. Наприклад: *Матвій **приніс** жінці важкі відра в руках від криниці до хати*; *Мати **принесла** яблук дітям із льоху до хати в кошику*; *Хлопці **відвезли** лікаря назад додому з села в місто кіньми*; *Володько **перевозить** солому дядька з Дерманя до Тилявки підводою через поле*.

Отже, у романі Уласа Самчука «Волинь» представлені дієслова від одно- до п'ятивалентних. Статистичний аналіз зафіксованих дієслів дозволяє виявити таку закономірність: чим більше іменників потребує дієслово, тим менша кількість цих дієслів. Тому в дослідженому матеріалі найбільше виокремлено двовалентних дієслів, які можна поділити на декілька підгруп залежно від їхньої семантики. Регулярно функціонують одно- й тривалентні дієслова. Натомість у творі не виявлено шести- та семивалентних предикатів.

Дієслівна насиченість творів Уласа Самчука не тільки забезпечує динамічне розгортання дії, а й свідчить про майстерність письменника у його здатності заповнювати відкриті позиції предикатів одиницями відповідної значенневої природи.

Література:

1. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. – К. : Унів. вид-во «Пульсари», – 2004. – 400 с.
2. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонДУ, 1996. – 435 с.
3. Масицька Т. Є. Семантико-синтаксична валентність дієслова : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.01 / Т. Є. Масицька. – К., 1995. – 16 с.
4. Самчук У. О. Волинь : Роман у трьох частинах. Том 1 / У. О. Самчук. – К. : Дніпро, 1993. – 574 с.
5. Самчук У. О. Волинь: Роман у трьох частинах. Том 2 / У. О. Самчук. – К. : Дніпро, 1993. – 334 с.

ЗМІСТ

Вокальчук Галина

«...МОЄ СЛОВО ТИХО-СУМНЕ, БОГОБОЯЗЛИВЕ, ЗГАДАЄТЬСЯ...»

(ПРО ЛІНГВОШЕВЧЕНКОЗНАВЧИЙ ПРОЕКТ НАУКОВЦІВ РІВНОГО І ЖИТОМИРА)3

РОЗДІЛ I

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Архангельська Алла

ДЕЩИЦЯ ПРО СВИНЮ І СВИНСТВО У ЛІНГВОКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ6

Капріян Зоряна

ФУНКЦІЇ СЛЕНГОВИХ ОДИНИЦЬ У РОМАНІ МАКСА КІДРУКА «НАВІЖЕНІ В МЕКСИЦІ»10

Ляшевич Ірина

ОСНОВНІ КОМУНІКАТИВНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ВВІЧЛИВОСТІ

(НА МАТЕРІАЛІ ЕПІСТОЛЯРНОГО ЖАНРУ).....12

Петрович Олена

СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНА І СЛОВОТВІРНО-МОТИВАЦІЙНА СПЕЦИФІКА

УКРАЇНСЬКОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ15

Ханас Іванна

ФУНКЦІОНУВАННЯ СЕМАНТИЧНИХ СИНОНІМІВ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА.....18

РОЗДІЛ II

ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКА НЕОЛОГІЯ

Вокальчук Євген, Брикса Анастасія

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОЇ ДІЕСЛІВНОЇ НОМІНАЦІЇ

В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ СТОРІЧЧЯ21

Гайдук Оксана

ТЕКСТОТВІРНІ ФУНКЦІЇ АВТОРСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ

(НА МАТЕРІАЛІ ПОЕЗІЇ В. ПОЛІЩУКА)24

Жук Іванна

НОВОТВОРИ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ТЕМАТИКИ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ГРУПА «БІЛЬ»27

Максимчук Віталій

СЛОВОТВОРЧИСТЬ ПОЕТІВ РІВНЕНЩИНИ В КОНТЕКСТІ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОЇ

НОМІНАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ ХХ СТОРІЧЧЯ: ЧАСТОТНИЙ АНАЛІЗ30

Максимчук Галина

ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІ ПРЕДИКАТИВИ В ЛЕКСИКОНІ ІГОРЯ ПAVЛЮКА35

Маркевич Леся

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОЇ НОМІНАЦІЇ

В ПОЕЗІЇ ДМИТРА БІЛОУСА38

Метелюк Ірина

АВТОРСЬКІ ЕМОТИВИ З СЕМАНТИКОЮ ПОЗИТИВНОГО РЕАГУВАННЯ

В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ СТОРІЧЧЯ41

Радько Оксана

ЛІНГВІСТИЧНА ПРИРОДА ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ ПРИКМЕТНИКІВ

В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ–ХХІ СТОРІЧЧЯ45

Семенюк (Кирилюк) Ольга

ФОЛЬКЛОРНЕ ПОХОДЖЕННЯ СКЛАДЕНИХ НАЙМЕНУВАНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

ХХ СТОРІЧЧЯ.....50

Трофимюк Єлизавета

ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІ НОВОТВОРИ В ПОЕЗІЇ ОЛЬГИ СЛОНЬОВСЬКОЇ54

Усач Марія ПРОДУКТИВНІ СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ НОМІНАЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕРОТИЧНІЙ ПОЕЗІЇ.....	56
Хоменко Анна АВТОРСЬКІ НОМІНАЦІЇ КОСМІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ У ПОЕЗІЇ ХХ СТОРІЧЧЯ	58

РОЗДІЛ ІІІ ФРАЗЕОЛОГІЯ

Дячук Іванна ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА СТОРІНКАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ГАЗЕТ	61
Преварська Олена ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЛОКАТИВНИМ КОМПОНЕНТОМ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	63
Стафійчук Ірина СПОСОБИ ВИРАЖЕННЯ БАГАТОЗНАЧНОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОЛЬОРОВИМ КОМПОНЕНТОМ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ	66
Юшкевич Лідія ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ЕЛЕМЕНТАМИ ЗООСЕМІЗМІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	68

РОЗДІЛ ІV МОРФОЛОГІЯ. СИНТАКСИС

Барановська Ірина СТАТУС ТА ФУНКЦІЇ ОДНОСКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ О.КОБИЛЯНСЬКОЇ)	72
Дисюк Олександра СИСТЕМА ДРУГОРЯДНИХ ЧЛЕНІВ РЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ДАРИ КОРНІЙ).....	75
Корнійчук Наталія СТРУКТУРА ТА КАТЕГОРІЙНА СЕМАНТИКА ДРУГОРЯДНИХ ЧЛЕНІВ РЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ВАСИЛЯ ШКЛЯРА «ЗАЛИШЕНЕЦЬ. ЧОРНИЙ ВОРОН»).....	77
Кунцевич Наталія СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДМЕТА У ТВОРАХ ГРУПИ «БУ-БА-БУ».....	81
Марчук Наталія ВАЛЕНТНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ УЛАСА САМЧУКА)	84
Михайлова Анастасія КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ БУДОВИ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ МАКСА КІДРУКА)	87
Нестерук Юлія ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІМПЕРАТИВНОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ В. ВИННИЧЕНКА)	90
Нижник Олеся КАУЗАЛЬНІ ВІДНОШЕННЯ У СКЛАДНОМУ РЕЧЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО «ДИВО»)	92
Подерня Ірина СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА ПРОСТИХ УСКЛАДНЕНИХ РЕЧЕНЬ З ОДНОРІДНИМИ ЧЛЕНАМИ	95
Поліщук Наталія ВІДОКРЕМЛЕНІ ОБСТАВИНИ У СТРУКТУРІ ПРОСТОГО НЕЕЛЕМЕНТАРНОГО РЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО).....	97
Светлична Ольга МОРФОЛОГО-СИНТАКСИЧНІ ГРАМЕМИ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	99

Смаглик Іванна ПОРЯДОК РОЗМІЩЕННЯ ЧАСТИН І КОМПОНЕНТІВ У КОНСТРУКЦІЯХ ІЗ ОДНОРІДНОЮ СУПІДРЯДНІСТЮ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ШІСТДЕСЯТНИКІВ)	103
Товтин Галина ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОСТОГО УСКЛАДНЕНОГО РЕЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ МОВОЗНАВСТВІ	105
Якимович Ірина ФУНКЦІЙНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДМЕТА (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ВОЛОДИМИРА МАЛИКА «КНЯЗЬ ІГОР»)	107

РОЗДІЛ V ДІАЛЕКТОЛОГІЯ. ОНОМАСТИКА

Кирильчук Юлія НАЗВИ ВЕЛИКОДНЬОЇ ВИПІЧКИ У ГОВІРКАХ СІЛ ВЕЛИКА КЛЕЦЬКА, ГОЛИЧІВКА, ГВІЗДІВ КОРЕЦЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	112
Петраковська Настасія НАЗВИ ОСІБ-УЧАСНИКІВ ВЕСІЛЛЯ У СЕЛІ ДЕРМАНЬ ЗДОЛБУНІВСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	115

РОЗДІЛ VI ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Діжурко Катерина СТАНОВЛЕННЯ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ ЯК ОБ'ЄКТА ЛІНГВІСТИЧНИХ СТУДІЙ	118
--	-----

РОЗДІЛ VII ХРОНІКА

Merzová Radana INOVACE ZÁKLADNÍCH STUDIJNÍCH PŘEDMĚTŮ UKRAJINSKÉ FILOLOGIE: NA CESTĚ KE SPOJENÉ EVROPĚ	121
--	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	123
------------------------------------	-----

TABLE OF CONTENTS

Vokalchuk Galina «... WHAT I SAID SOFTLY, SADLY, GOD-FEARING, WILL REMEMBER ...» (ABOUT SHEVCHENKOZNAVCHYY LINGUA PROJECT FROM RIVNE AND ZHYTOMYR)	3
--	---

SECTION I LEXICOLOGY. TERMINOLOGY

Alla Arkhangelska ABOUT FRACTION PIGS AND DISGUSTING IN LINGUAKULTURAL CONTEXT	6
Zoryana Kapriyan FUNCTIONS OF SLANG IN THE MAX KIDRUK'S NOVEL "MADMAN IN MEXICO»	10
Irina Lyashevych MAIN COMMUNICATIVE AND STYLISTIC MEANS OF EXPRESSION OF COURTESY (BASED ON EPISTOLARY)	12
Helen Petrovych STRUCTURAL – TYPOLOGICAL AND WORD FORMING - MOTIVATIONAL UKRAINIAN SPECIFIC OF BIOLOGICAL TERMINOLOGY	15
Joanna Hanas FUNCTIONING SEMANTICALLY SYNONYMS IN The CREATIVE WORKS OF VASYL SYMONENKO	18

SECTION II INDIVIDUAL AUTHOR NEOLOGY

Eugene Vokalchuk, Anastasia Brix INDIVIDUAL AUTHOR FEATURES AND VERBAL NOMINATIONS IN UKRAINIAN POETRY IN THE TWENTIETH CENTURY	21
Oksana Hayduk TEXT GENERATING FUNCTION IN LEXICAL NEW NEOPLASMS (BASED ON POETRY V. Polishchuk)	24
Joanna Zhuck NEOPLASMS OF CHERNOBYL'S THEME: LEXICAL-semantic group «PAIN»	27
Vitaly Maksimchuk CREATION OF WORDS OF POETS RIVNE REGION IN THE NOMINATIONS INDIVIDUAL AUTHOR UKRAINIAN POETRY OF THE TWENTIETH CENTURY: FREQUENCY ANALYSIS	30
Galina Maxymchuk INDIVIDUAL AUTHOR PREDICATE IN THE IGOR PAVLYUK'S LEXICON	35
Lesa Markevitch GENERAL DESCRIPTION OF INDIVIDUAL AUTHOR NOMINATIONS IN THE DMYTRO BILOUSE'S POETRY	38
Irina Metelyuk AUTHOR'S EMOTYVY WITH THE SEMANTICS POSITIVE RESPONSE IN UKRAINIAN POETRY XX CENTURY	41
Oksana Redko THE LINGUISTIC NATURE OF INDIVIDUAL AUTHOR ADJECTIVES IN UKRAINIAN POETRY XX-XXI CENTURY	45
Olga Semeniuk (Kyrylyuk) FOLKLORE ORIGIN FOLDED ITEMS UKRAINIAN POETRY IN THE TWENTIETH CENTURY	50
Elizabeth Trofymyuk INDIVIDUAL AUTHOR NEOPLASM IN THE OLHA SLONOV'SKA'S POETRY	54

Maria Usach PRODUCTIVE WAYS OF CREATION IN INDIVIDUAL AUTHOR NOMINATIONS IN UKRAINIAN EROTIC POETRY	56
--	----

Anna Khomenko AUTHOR'S NOMINATIONS OF SPACE OBJECTS IN THE POETRY OF THE TWENTIETH CENTURY	58
--	----

SECTION III PHRASEOLOGY

Joanna Dyachuk PHRAZEOLOGICAL FUNCTIONS ON PAGES OF MODERN UKRAINIAN NEWSPAPERS	61
---	----

Helen Prevarska FEATURES OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH LOCATIVE COMPONENTS IN UKRAINIAN AND ENGLISH LANGUAGES	63
---	----

Irina Stafyichuk WAYS OF EXPRESSING AMBIGUITY PHRASEOLOGISMS OF COLORED COMPONENTS IN UKRAINIAN AND GERMAN LANGUAGES	66
---	----

Lydia Legka FEATURES OF PHRASEOLOGICAL FUNCTONS WITH ELEMENTS ZOOSEMIZMIV IN UKRAINIAN AND ENGLISH LANGUAGES	68
---	----

SECTION IV MORPHOLOGY. SYNOPSIS

Irina Baranovska STATUS AND FUNCTIONS member sentences (BASED ON O.Kobylianska'S MATERIAL)	72
--	----

Alexandra Dysyuk a secondary SYSTEM of the sentence (BASED ON DARY KornY'S MATERIAL).....	75
---	----

Natalia Korniiichuk STRUCTURE AND SEMANTICS categorical minor parts of the sentence (based on the Vasyly Shkliar'S NOVEL "ZALYSHENETS. Black CROW")	77
--	----

Natalia Kuntsevych Specifics of the subject in the works group "Bu-Ba-Bu"	81
---	----

Natalia Marchuk verbs VALENCE DESCRIPTION (BASED ON Ulas Samchuk'S MATERIAL)	84
--	----

Anastasia Mikhailova COMPONENT ANALYSIS OF STRUCTURE IN simple sentences (BASED ON MAX KIDRUK'S MATERIAL)	87
---	----

Julia Nesteruk MEANS OF IMPERATIVE EXPRESSION IN MODERN UKRAINIAN language (BASED ON Vynnychenko'S WORKS).....	90
---	----

Olesya Nyzhnyk Causally relatIIONS in complex sentences (based on the P. Zahrebelny'S NOVEL "miracle")	92
--	----

Irina Podernya Structure and semantics IN SIMPLE SENTENCE WITH COMPLICATED homogeneous members	95
--	----

Natalia Polishchuk Separated CIRCUMSTANCES IN THE NEELEMENTARNOHO simple sentence (BASED ON Valerian Pidmohylny'S MATERIAL)	97
--	----

Olga Svetlichna Morphological and syntactic temporality Grammeme IN UKRAINIAN LANGUAGE.....	99
---	----

Joanna Smaglyuk

THE Order in which the parts and components in construction with homogeneous subordination
(BASED ON Sixties MATERIAL)..... 103

Galina Tovtyn

COMPLICATED RESEARCH PROBLEM IN UKRAINIAN Linguistics SENTENCE..... 105

Irina Yakymovych

THE FUNCTIONS OF subject-semantic features (based on the VLADIMIR Malik'S NOVEL "Prince Igor")..... 107

**SECTION V
DIALECTOLOGY. ONOMASTICS**

Julia Kyrylchuk

TITLES OF EASTER BAKINGS IN DIALECT VILLAGES GREAT KLETSK, HOLYCHIVKA,
HVIZDIV KORETSKY DISTRICT OF RIVNE REGION..... 112

Anastasia Petrakovska

NAMES PARTICIPANTS OF THE WEDDING IN THE VILLAGE DERMAN ZDOLBUNIVSKA
DISTRICT OF RIVNE REGION 115

**SECTION VI
TEXT LINGUISTICS**

Catherine Dizhurko

INTERTEXTUALITY FORMATION AS OBJECT OF LINGUISTIC STUDIES..... 118

**SECTION VII
XPOHIKA**

Merzova Radana

INNOVATION OF EDUCATIONAL SUBJECTS OF THE MAIN COURSE OF
«UKRAINIAN PHILOLOGY» SPECIALTY: ON THE WAY TO UNITED EUROPE 121

Наукове видання

ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Збірник наукових праць
учасників V Міжнародних наукових читань
«Лінгвістичні студії молодих дослідників»,
присвячених пам'яті професора К. Ф. Шульжука
(Рівне, 21 травня 2015 р.)

Випуск 6

Головний редактор *Вокальчук Г. М.*
Заступники головного редактора *Гаврилюк Н. В., Щербачук Н. П.*
Комп'ютерна верстка *Парфенюк В.І., Третяк О.Ю.*
Художнє оформлення обкладинки *Олексійчук К. О.*

Collection of scientific articles «Linguistic studies of young researchers». – Vol. 6. – Rovno : RSHU, 2015. – 130 p.

The collection includes articles of masters and students and undergraduates, graduate students, candidates and doctors of philology – participants of the V International scientific readings «Linguistic studies of young researchers», dedicated to the memory of Professor K.F. Shulzhuk (Rivne State Humanitarian University, May 21, 2015). The writings discussed urgent issues of modern Ukrainian language, Ukrainian language history, linguistic and idiosyncrasy, neology, language culture.

For teachers, graduate students, students-philologists.

Л 59 **Лінгвістичні студії молодих дослідників:** Збірник наукових праць учасників V Міжнародних наукових читань «Лінгвістичні студії молодих дослідників», присвячених пам'яті професора К. Ф. Шульжука (Рівне, 21 травня 2015 р.). – Рівне : РДГУ. – Вип. 6. – 2015. – 130 с.

ISBN 978-966-2254-33-4

До збірника увійшли статті студентів і магістрантів, аспірантів, кандидатів і докторів філологічних наук – учасників V Міжнародних наукових читань «Лінгвістичні студії молодих дослідників», присвячених пам'яті професора К. Ф. Шульжука (Рівне, Рівненський державний гуманітарний університет; 21 травня 2015 р.). У працях розглянуто актуальні питання сучасної української мови, історії української мови, лінгво-й ідіостилістики, неології, культури мови.

Для викладачів, аспірантів, студентів-філологів.

Адреса редколегії: кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульжука
Рівненського державного гуманітарного університету, вул. Остафова, 31, м. Рівне, 33000.

Віддруковано засобами різнографічного друку
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12